

เลขที่.....

ประโยคธรรมศึกษาชั้น[]ตรี [✓]โท []เอก ระดับ []ประถม []มัธยม []อุดม

วิชา เรียงความแก้กระทู้ธรรม

สอบในสนามหลวง

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

อกโกเรน ชินะ โกร์.

ฟังชนะคนโกรธด้วยความไม่โกรธ

บัดนี้ จักได้อธิบายขยายเนื้อความแห่งกระทู้ธรรมสุภาษิตที่ได้ลิขิตไว้ ณ บทเบื้องต้น

เพื่อเป็นแนวทางแห่งการศึกษาและทางแห่งการปฏิบัติ โดยสมควรแก่อัตภาพและธรรมเป็นลำดับไป

ดำเนินความว่า พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงสอนให้ทุกคนตั้งตนอยู่ในเมตตา คือ ความรัก

ใคร่ปรารถนาดีต่อกัน เห็นอกเห็นใจกัน ปราศจากการรังเกียจเดียดฉันท์ และริษยากัน ไม่โกรธกัน

ให้รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเราว่า เราต้องการความสุข เกลียดกลัวความทุกข์ฉนั้นใด คนอื่นก็ต้องการ

ความสุข เกลียดกลัวความทุกข์ฉนั้นนั้น เมตตา จึงหมายถึงความเป็นมิตรไมตรีกัน ผู้ที่เรายกย่องว่าเป็น

มิตร คือผู้ที่ปรารถนาดีต่อเรา เพราะฉนั้นผู้ที่ได้ชื่อว่า มิตร จึงต้องประกอบด้วยเมตตา คนที่ไม่โกรธ

จึงเป็นคนน่ารักมาก หรือแม้จะโกรธ แต่ระงับไว้ได้ ไม่แสดงให้ปรากฏก็ยังน่ารัก สำหรับบุคคลที่เรารัก

เราชอบ แม้ว่าเขาจะทำให้เราไม่พอใจพอใจบ้าง เราก็สามารถจะเมตตาได้ง่าย ด้วยการใช้ขันติ ความ

อดทนอดกลั้นเพียงเล็กๆ น้อยๆ เท่านั้น แต่สำหรับบุคคลที่เราไม่รักไม่ชอบนั้น แม้เขาจะไม่ได้ทำอะไร

ให้ขัดเคือง ก็ยากที่จะเมตตาเป็นมิตรด้วยอยู่แล้วถ้ายังทำให้เราขัดเคืองไม่พอใจแม้สักนิด เราก็จะพาล

โกรธ พาลเกลียดมากขึ้น เราจึงต้องใช้ความ อดทนมากเหลือเกิน ในการที่จะไม่โกรธ หรือไม่แสดง

อาการขุ่นเคืองให้ปรากฏ และในการที่จะอภัยให้ทั้งๆ ที่รู้กันทุกคนว่า ความโกรธเป็นของไม่ดี ความผูก

โกรธเป็นของไม่ดี ความอาฆาตเป็นของไม่ดี ซึ่งทำให้จิตใจเราร้อน เราควรจะอยู่ร่วมกันด้วยความรัก

และเมตตาจึงเป็นสุขได้ด้วยการเอาชนะคนไม่ดีด้วยความดี เปรียบเหมือนเอาน้ำดับไฟให้ดับได้ฉนั้น

	สมดังพุทธศาสนสุภาษิตที่มาใน สวดมนต์ฉบับหลวง ว่า
	อสาธู สาธุนา ชินะ.
	พึงชนะคนไม่ดีด้วยความดี
	อธิบายความว่า คนไม่ดี คือคนที่ตกอยู่ภายใต้อำนาจของกิเลส ถูกกิเลสบงการ ทำกรรม
	ชั่วตามอำนาจสั่งการของกิเลสอยู่ร่ำไป เปรียบเสมือนว่าเป็นทาสของกิเลสฉะนั้น การที่จะเอาชนะคน
	ไม่ดีได้นั้น ท่านสอนให้อาชนะด้วยความดี คือใช้หลักธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าแนะนำเขา พรา
	สอนเขา ให้เขารู้จักบาปบุญคุณโทษ รู้จักประโยชน์และมิใช่ประโยชน์ เมื่อคนเหล่านั้นได้รับคำแนะนำ
	ที่ดี อาจจะทำให้จิตใจของเขาอ่อนโยนลงได้บ้าง แล้วละความชั่ว หันมาทำความดี สร้างประโยชน์แก่
	ตัวเองและสังคมได้ไม่มากนักน้อยแต่ถ้าเราเอาชนะคนไม่ดีด้วยความไม่ดี ย่อมไม่มีวันที่จะชนะได้ ยิ่งจะ
	เป็นการพอกพูนความไม่ดีให้มากขึ้นเท่านั้น ดังนั้น พระพุทธองค์จึงทรงสอนให้อาชนะคนไม่ดีด้วย
	ความดี พึงชนะคนชั่วด้วยความดี” ถ้าฟังอย่างผิวเผินดูเหมือนจะเข้าใจได้ว่า พึงชนะความชั่วของคน
	อื่นด้วยความดีของตัวเอง แต่แท้ที่จริงแล้ว พึงชนะความชั่วของตัวเอง ด้วยความดีของตัวเองต่างหาก
	นั่นหมายถึงว่า ถ้าเรามีกิเลสที่จะกระทำ พุต หรือคิดนึกสิ่งใดที่ไม่ดีแล้ว ควรอย่างยิ่งที่จะมีปัญญา
	เข้าใจตามความเป็นจริง และละสิ่งที่มันเสีย ส่วนการที่จะละคลายได้มากน้อยแค่ไหนนั้น ขึ้นอยู่
	กับการสะสมและการเจริญปัญญาจากการที่ได้ศึกษาและฟังพระธรรมบ่อยๆ จะเห็นคุณโทษนั่นเอง
	ดังนั้น เมื่อความโกรธเกิดขึ้น พึงรีบใช้ขันติธรรมมาข่ม และใช้เมตตาธรรมมายับยั้งโดยเร็ว จะได้ไม่ตก
	เป็นทาสของความโกรธ และสร้างกรรมที่ร้ายแรง อันจะส่งผลเสียทั้งแก่ตนเองและผู้อื่น ควรหันมาทำ
	ประโยชน์ด้วยการศึกษาพระธรรมซึ่งจะเป็นเครื่องเกื้อกูลให้น้อมประพฤติปฏิบัติตามเพื่อขัดเกลากิเลสของตนเอง
	อย่าหลงเชื่อคำพูดที่ไม่จริง และต้องเอาชนะคนพุดบดด้วยการพุดถ้อยคำที่เป็นจริงมีประโยชน์ด้วย

สมดังพุทธศาสนสุภาษิตที่มาใน ขุททกนิกาย ธรรมบท ว่า

สัจจนาลิกวาทีนํ.

พึงชนะคนพูดปดด้วยความจริง

อธิบายความว่า การพูดปด คือการพูดไม่จริงหรือการพูดโกหก จัดเป็นวจีทุจริต เป็น

ความชั่วทางวาจา คนที่พูดปดจึงเป็นคนที่ไม่น่าคบค้าสมาคม เพราะเป็นบุคคลที่เชื่อถือไม่ได้ และคนที่

พูดปดได้ ย่อมสามารถทำความชั่วอย่างอื่นได้ทุกอย่าง คนมักพูดปด จึงเป็นบุคคลประเภทหนึ่งที่ไม่

ควรคบค้าสมาคมเป็นอย่างยิ่ง คนที่พูดปดมักจะสร้างความเสียหายให้แก่ตนเองและบุคคลอื่นอยู่เสมอ

เพราะความพูดปดเป็นปกติของเขา เขาอาจจะไปหลอกเอาของคนอื่นบ้าง สร้างเรื่องให้คนอื่นทะเลาะ

เบาะแว้งกันบ้าง สร้างความพินาศอย่างอื่นบ้างด้วยการพูดโกหก เขาย่อมเป็นคนที่สังคมรังเกียจการที่

จะเอาชนะคนมักพูดโกหก พระพุทธเจ้าทรงสอนว่า ให้ชนะด้วยการพูดความจริง ทำให้เขาได้เห็นผลดี

ของการพูดความจริง และเห็นโทษของการพูดคำเท็จ จะทำให้เขากลับมายินดีในการพูดคำจริงได้

หรืออีกนัยหนึ่งก็คือ การเอาความจริงเข้าสู่ เช่น หากมีคนกล่าวตู่ด้วยคำไม่จริง ใส่ร้ายป้ายสีด้วยเรื่อง

ไม่จริง เราต้องเอาความจริงเข้าสู่ หาพยานหลักฐานมาทำความจริงให้ปรากฏ เอาชนะคนพูดปดด้วย

ความจริง พระพุทธองค์ทรงแสดงธรรมะไว้หมวดหนึ่งให้ผู้ที่อยู่ร่วมกันประพฤติปฏิบัติ ธรรมะหมวด

นั้นคือ สาราณียธรรม ธรรมที่เป็นเหตุให้ระลึกลึงกัน ถ้าทุกคนใช้สาราณียธรรมกันแล้วความผาสุกต้อง

เกิดขึ้นแน่นอนมีอยู่ ๖ ประการ คือ ๑. การเข้าไปตั้งเมตตาทายกรรมต่อกัน ทั้งต่อหน้าและลับหลัง

๒. การเข้าไปตั้งเมตตาวจีกรรมต่อกัน ทั้งต่อหน้าและลับหลัง ๓. การเข้าไปตั้งเมตตาโมกรรมต่อกัน

๔. แบ่งปันลาภที่ได้มาโดยชอบธรรมแก่ผู้อยู่ร่วมกัน ๕. เป็นผู้มีศีลบริสุทธิ ๖. มีทัญญู คือความเห็น

เสมอกัน ดังนั้นเราทั้งหลายพึงชนะคนพูดปด โกหกกันด้วยการพูดความจริง ที่ใครๆก็ปฏิเสธไม่ได้

